

— Kalendarium wydarzeń 2018

Agata Lipińska

— Konferencja konserwatorska: **Odnowione, odbudowane, uratowane – jak przetrwały II wojnę. Konserwacja, ochrona i prewencja obiektów z lat 1939–1945**

12–13 kwietnia 2018 roku, Warszawa

Muzeum Powstania Warszawskiego

Zabytki z drugiej wojny światowej stanowią niejednokrotnie bardzo skomplikowane wyzwania dla konserwatorów i opiekunów zbiorów. Konserwacja i ochrona takich obiektów wymaga zarówno zastosowania zaawansowanych technologii, jak i dbałości o zachowanie niektórych zniszczeń jako swoistych świadków epoki.

Ogromna niejednorodność i różnorodność cechująca zabytki i pamiątki z okresu II wojny światowej, nie tylko pod kątem sposobu ich wytworzenia i używania, ale też stanu zachowania, w jakim te obiekty przetrwały, sprawia, że każdy z nich wymaga indywidualnego podejścia podczas zabezpieczania i konserwacji. Stale poszukuje się rozwiązań odpowiednich nie tylko pod względem rodzaju zabytku, lecz także jego obecnego zastosowania lub miejsca ekspozycji. Przedmioty, które ocalały z burzliwego okresu wojny, czy to jako osobiste pamiątki, czy jako sprzęty używane w działaniach wojennych, wymagają szczególnej opieki i dbałości.

Abstrakty: <http://www.konferencjakonserwatorska.pl/wp-content/uploads/2018/04/Konferencja-Konserwatorska-MPW-tom-konferencyjny-kopia-na-strone%CC%A8-www.pdf>

XXII Spotkania Konserwatorskie – SZTUKA KONSERWACJI

18–20 kwietnia 2018 roku, Warszawa

W dniach od 18 do 20 kwietnia 2018 roku odbyły się kolejne Spotkania Konserwatorskie – SZTUKA KONSERWACJI 2018 w Warszawie. Była to już 22. edycja Spotkań. Warszawskie Spotkania Konserwatorskie są najdłużej funkcjonującym w Polsce cyklicznym wydarzeniem konserwatorskim od czasu odzyskania niepodległości w 1918 roku, jedynym takim w historii naszego kraju. Głównymi organizatorami są: Sekcja Konserwacji Dziel Sztuki Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków, Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie, Biblioteka Narodowa, Urząd Dzielnicy Warszawa Praga Północ, Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków oraz Polska Izba Artystów Konserwatorów Dziel Sztuki.

Dodatkowo w Domu Artysty Plastyka zaprezentowana została w dniach od 7 do 25 kwietnia 2018 roku wystawa *Warszawskie dzieła konserwatorskie zrealizowane w latach 2002–2015*, przygotowana przez Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków oraz Sekcję Konserwacji Dziel Sztuki Okręgu Warszawskiego Związku Polskich Artystów Plastyków.

Program: <https://zpap-orkds.pl/wp-content/uploads/2018/04/Program-Konferencji-Sztuka-Konserwacji-2018-w-Warszawie.pdf>

— 70 – Jubileuszowa wystawa wykładowców Wydziału Konserwacji
i Restauracji Dziej Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie 1947–2017

24 kwietnia – 21 maja 2018 roku, Warszawa

Akademia Sztuk Pięknych

Wystawa zorganizowana z okazji 70 lat istnienia Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziej Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Otwarcie wystawy było okazją do spotkania się środowiska konserwatorskiego polskich uczelni wszystkich specjalizacji, a także różnych pokoleń absolwentów ASP z obecnymi studentami, związanych ze sobą wspólną ideą zachowania zabytków przeszłości.

— VII edycja konferencji: **Muzealia w konserwacji**

6 czerwca 2018 roku, Kraków

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Konferencja naukowa organizowana przez Koło Naukowe Studentów Instytutu Historii Sztuki i Kultury Uniwersytetu Jana Pawła II w Krakowie. Patronat nad konferencją objęła Ogólnopolska Rada Konserwatorów Dziej Sztuki oraz Koło Naukowe Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziej Sztuki ASP.

Głównym celem konferencji jest integracja środowisk naukowych oraz dyskusja nad interdyscyplinarnymi metodami konserwacji, restauracji, przechowywania i udostępniania dzieł sztuki.

Program: <http://www.upjp2.edu.pl/sites/default/files/materialy/Muzealia%20w%20konserwacji.jpeg>

— Konferencja: **Polski udział w konserwacji zabytków Florencji**

po wielkiej powodzi z roku 1966

11 czerwca 2018 roku, Kraków

Stowarzyszenie Historyków Sztuki, oddział krakowski

Konferencja przypominająca polski udział w konserwacji zabytków Florencji po zniszczeniach, jakie spowodowała powódź w 1966 roku. Zorganizowana przez Oddział Krakowski SHS wraz z Sekcją Konserwacji Zabytków Okręgu Krakowskiego ZPAP. W czasie konferencji wystąpiła uczestniczka tamtych prac Pani Marta Żurowska.

— Wystawa: **Dzieło konserwatorskie**

3–14 września 2018 roku, Kraków

Urząd Miasta Krakowa

W ramach wydarzenia „Konserwatorzy dzieł sztuki dla Krakowa z okazji 40-lecia wpisania historycznego centrum Krakowa na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO” przygotowano wystawę, na której zaprezentowanych zostało ponad 150 fotografii ilustrujących dokonania krakowskich konserwatorów dzieł sztuki na terenie całej Polski. Z okazji wystawy wydano również katalog.

Wernisaż został uświetniony projekcją filmu *Niemi pacjenci*, powstałego w związku z jubileuszem 25-lecia Ogólnopolskiej Rady Konserwatorów Dzieł Sztuki.

— NCS Conference Series – „Passive Aggressive?”. Changing the Climate
in Archival and Museum Storage

**Seria konferencji NCS: „Pasywna agresja?”. Zmiana klimatu w magazynach
archiwalnych i muzealnych**

20 września 2018 roku, Edynburg, Szkocja

Jednodniowa konferencja przedstawiająca i omawiająca EN16893:2018, nową brytyjską i europejską normę w konserwacji dziedzictwa kulturowego. Konferencja ta – trzecia z czterech odbywających się w różnych punktach w Wielkiej Brytanii – prezentuje i objaśnia sposób, w jaki nowe brytyjskie i europejskie normy w konserwacji dziedzictwa kulturowego zmuszają instytucje do odchodzenia od magazynów i ekspozycji klimatyzowanych na rzecz niskoenergetycznych, pasywnych, opartych na energii odnawialnej metod kontrolowania warunków klimatycznych wewnątrz budynków.

Aktualna norma EN16893:2018 odnosi się do wszystkich typów budynków mieszczących magazyny i ekspozycje, a zatem po raz pierwszy pracownicy istniejących muzeów i galerii oraz projektanci nowych otrzymują dostęp do wszechstronnej normy, z jakiej do tej pory mogły korzystać tylko archiwa i biblioteki.

Na konferencji była mowa o normach jako takich; porównano metody pasywne z układami klimatyzowanymi i wyjaśniono, dlaczego pasywna kontrola warunków klimatycznych może stanowić realną alternatywę zarówno w istniejących budynkach, jak i w nowo projektowanych. Archiwiści, muzealnicy, konserwatorzy, architekci i inżynierowie, którzy zdecydowali się na wyłączenie klimatyzacji w istniejących budynkach, przedstawili szereg studiów przypadku, ukazujących rezultaty ich działań i poczynione przez nich postępy, jak również omówili modernizacje uwzględniające podejście pasywne i projekty nowych budynków, które próbują zmienić sposób długoterminowego planowania ochrony zbiorów przy obniżonym zużyciu energii.

— **34th IPH congress: 2018**

34. Konferencja IPH: 2018

19–23 września 2018 roku, Gandawa, Belgia

Organizacja konferencji należy do najważniejszych przedsięwzięć International Paper Historians. IPH gromadzi specjalistów w dziedzinie historii papieru oraz jej miłośników, którzy wymieniają się wynikami najnowszych badań i informacjami, omawiają problemy z tej dziedziny. Konferencja IPH odbywa się co dwa lata i oferuje zestaw ambitnych i atrakcyjnych wykładów, dyskusji, wybieczek oraz imprez.

Podczas tej konferencji skupiono się na papierze w epoce rewolucji przemysłowej i znaczeniu archeologii przemysłowej dla historii papieru.

http://www.paperhistory.org/Congress-events/congress2018/ghent_info.pdf

— **VIII Międzynarodowa Konferencja Konserwatorska: Problemy muzeów związane z zachowaniem i konserwacją zbiorów**

10–12 października 2018 roku, Szreniawa

Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego

Konferencja Konserwatorska z cyklu „Problemy muzeów związane z zachowaniem i konserwacją zbiorów” organizowana jest przy wsparciu Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. Omawiane zagadnienia zgrupowane zostały w czterech blokach tematycznych:

- I. Organizacja i zarządzanie konserwacją w muzeach.
- II. Zagadnienia konserwatorskie związane z obiektami wykonanymi z materii organicznej.
- III. Problematyka konserwatorska obiektów eksponowanych na wolnym powietrzu.
- IV. Różnice pomiędzy ekspozycją statyczną a dynamiczną w odniesieniu do zabytków techniki.

Drugiego dnia Konferencji, tj. 11 października, zorganizowano wyjazd studyjny do Parowozowni Wolsztyn oraz Klubu Miłośników Starych Ciągników i Maszyn Rolniczych Traktor i Maszyna w Lipnie, gdzie przedstawiono wystąpienia poruszające zagadnienia dotyczące konserwacji i utrzymania zabytków techniki.

Program: <https://www.drewno.pl/artykuly/11279,viii-miedzynarodowa-konferencja-konserwatorska-problemy-muzeow-zwiazane-z-zachowaniem-i-konserwacja-zbiorow.html>

Targi Dziedzictwo: Zabezpieczenie dziedzictwa dla przyszłych pokoleń

11–12 października 2018 roku, Kraków

Klasztor Franciszkanów

Jest to jedno z najważniejszych i najbardziej unikalnych w Polsce wydarzeń, podczas którego spotykają się archiwiści, muzealnicy, bibliotekarze, konserwatorzy zabytków oraz eksperci z różnych dziedzin kultury. Nowe miejsce spotkania i jego historia sprzyja wymianie wiedzy i doświadczeń. Podczas dwóch dni targowych można było zaznajomić się z interesującą tematyką wykładów, zapoznać z ofertą polskich i zagranicznych wystawców, obejrzeć wystawy tematyczne oraz wziąć udział w warsztatach.

Strona targowa: <http://targidziedzictwo.pl/>

Program: <http://www.targidziedzictwo.pl/agenda.html>

— Konferencja konserwatorska: **Zabytki – Biologia – Konserwacja. Teoria a praktyka**
18–19 października 2018 roku, Toruń
Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Szósta konferencja z tego cyklu zorganizowana przez Zakład Konserwacji Papieru i Skóry Wydziału Sztuk Pięknych UMK w Toruniu.

Tematyka konferencji była poświęcona szeroko pojętym zagadnieniom związanym z ochroną zabytków przed zniszczeniami biologicznymi. Szereg referatów dotyczyło stosowania monitoringu i obecnie polecanych metod ograniczania populacji mikroorganizmów lub owadów w zbiorach zabytkowych, głównie na podłożu z papieru i skóry. Poruszano m.in. zagadnienia związane z prawnymi aspektami stosowania biocydów. Przedstawiono referaty omawiające różnorodne problemy konserwatorskie związane z zagrożeniami dla zbiorów ze strony mikroorganizmów i owadów. Podjęto tematykę zagrożeń zdrowotnych związanych z pracą konserwatora-restauratora zabytków. Duże zainteresowanie wzbudziły prezentacje na temat współczesnych metod badania biodeterioracji zabytków, wykorzystujących osiągnięcia biologii molekularnej, a szczególnie metabolomiki i metagenomiki.

W trakcie konferencji obchodzono jubileusz 50-lecia istnienia Zakładu Konserwacji Papieru i Skóry. Profesor dr hab. Elżbieta Jabłońska wygłosiła przemówienie, w którym krótko podsumowała dorobek ZKPiS UMK, podziękowała też za wspólną pracę wszystkim pracownikom, obecnym i dawnym, a także absolwentom, którzy licznie uczestniczą w organizowanych konferencjach.

Program: <http://www.zkpis.umk.pl/files/program%20konferencji%202018.pdf>

XVIII konferencja: Analiza chemiczna w ochronie zabytków

6–7 grudnia 2018 roku, Warszawa

Uniwersytet Warszawski

Konferencja AChOZ wpisała się na stałe w kalendarz naukowy wielu instytucji, których przedstawiciele od kilkunastu lat biorą udział w dyskusji na temat sposobów i możliwości badania materii zabytkowej w świecie dynamicznie rozwijających się metod instrumentalnych. Jest to forum wymiany własnych doświadczeń naukowych, ale także miejsce spotkań przedstawicieli środowisk zajmujących się podobnymi zagadnieniami naukowymi, stwarzające dogodną przestrzeń prezentowania nowych rozwiązań technicznych, jakie można z powodzeniem zastosować w tym specyficznym obszarze badawczym. Szczególny charakter prowadzonych badań obiektów zabytkowych jest oczywisty dla wszystkich. W każdym wykładzie, dyskusji, a nawet z każdego plakatu wyraźnie przebiegały się, poza szczegółami technicznymi, dbałość o zachowanie spójności fizycznej i długoterminowe szacowanie wpływu prowadzonych pomiarów na trwałość badanych obiektów.

Program : http://analizazabytkow.pl/wp-content/uploads/2019/01/AChwOZ_XVIII_2018.pdf

---

III Ogólnopolska Konferencja Oprawoznawcza: Zbiory polskie

13–14 grudnia 2018 roku, Toruń

Uniwersytet Mikołaja Kopernika

Instytut Informacji Naukowej i Bibliologii UMK wraz z Książnicą Kopernikańską w Toruniu oraz Zespołem ds. Inwentaryzacji Biblioteki Katedralnej w Gnieźnie, działającym na Wydziale Historycznym UAM w Poznaniu, podjęły się zorganizowania III Ogólnopolskiej Konferencji Oprawoznawczej pod tytułem „Zbiory polskie”. Nawiązując do działalności Edwarda Chwałewika, wybitnego badacza i bibliofila, skupiono się głównie na upublicznieniu

inwentaryzatorskiej wiedzy o wszelkich polskich kolekcjach sztuki, ksiąg i archiwaliów, jak również na scharakteryzowaniu zbiorów obcych, w których figurowały polonika. Organizatorzy postawili sobie za cel upowszechnienie informacji o oprawach książkowych we współczesnych bibliotekach, archiwach, muzeach i kolekcjach prywatnych w Polsce. W szczególności odnosi się to do oszacowania liczby zabytkowych i współczesnych opraw rzemieślniczych w poszczególnych zbiorach oraz wyodrębnienia w zbiorach zwartych grup dzieł intronigatorskich (np. o tym samym pochodzeniu, reprezentujących ten sam styl lub tego samego autorstwa).

Podjęcie powyższych wyzwań umożliwi próbę oceny wartości historycznej i artystycznej zbiorów. Pozwoli to potencjalnym badaczom z Polski i z zagranicy podjęcie bardziej zaawansowanych badań nad zasobami wybranych placówek i zbiorów prywatnych, bądź też wyodrębnienie w nich interesujących obiektów.

Strona konferencji: <http://zbiorypolskie.umk.pl/>

2018 – Habilitacje

— 15 maja

Rada Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika nadała dr. Tomaszowi Kozielcowi stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki.

Rozprawa habilitacyjna:

Konserwacja i rekonstrukcja XIX-wiecznych fotografii pochodzących ze zbioru Polskiej Akademii Nauk Biblioteki Kórnickiej.

— 26 września

Rada Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika nadała dr Małgorzacie Pronobis-Gajdzis stopień doktora habilitowanego w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki.

Rozprawa habilitacyjna:

Od projektu do konserwacji. Sztuka konserwacji zabytkowych kodeksów – woluminy, księgozbiory, biblioteki. Zabytkowa analiza wartościująca.

2018 – Doktoraty

— 22 września

Agnieszka Marecka

Zagadnienia technologiczne i konserwatorskie obrazów wykonywanych w technice pastelu z lat 1880–1930. Warsztat wybranych artystów, Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Krakowie (Środowiskowe Studia Doktoranckie).

— 25 października

Katarzyna Garczewska-Semka

Problem montażu kolekcjonerskiego rysunków na przykładzie kolekcji rodziny Potockich z Wilanowa, przechowywanej w Bibliotece Narodowej, Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie.

---

29 listopada

Dorota Dzik-Kruszelnicka

Warstwy czasu, warstwy materii, warstwy znaczeń. Analiza funkcji, technik i treści. Konserwacja chińskiego przedstawienia „Kobiety z dwójką dzieci” z Pałacu w Wilanowie, Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki ASP w Warszawie.